

Sygn. akt VI U 2670/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2019 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: G. K. reprezentowanej przez kuratora

A. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

przy udziale M. K.

z dnia 1 września 2016 r., znak: (...)

w sprawie: G. K.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę rodzinną

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej G. K. prawo do renty rodzinnej od dnia 24 lutego 2016 r. na stałe;

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 2670/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonej G. K. prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu B. K.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 19 lipca 2016 roku ubezpieczona została uznana za całkowicie niezdolną do pracy, jednak całkowita niezdolność do pracy powstała po 16 roku życia.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona (reprezentowana przez kuratora w związku z częściowym ubezwłasnowolnieniem) domagając się przyznania prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu. W uzasadnieniu odwołania wskazano między innymi, iż z dokumentacji medycznej wynika, że informacje o początkach choroby psychicznej pojawiają się w dokumentacji zdrowotnej w okresie, gdy jako dziecko ubezpieczona uczęszczała do szkoły.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie

i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Ubezpieczona G. K. (ur. (...)) złożyła w dniu 29 sierpnia 2003 roku wniosek o rentę socjalną. Decyzją z dnia 2 października 2003 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał ubezpieczonej rentę socjalną do 31 marca 2004 roku. Decyzją z dnia 25 marca 2004 roku organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do renty socjalnej od 1 kwietnia 2004 roku. Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 12 lipca 2004 roku oddalił odwołanie ubezpieczonej od wyżej wskazanej decyzji organu rentowego.

Ubezpieczona w dniu 24 lutego 2016 roku złożyła wniosek o rentę rodzinną po zmarłym ojcu B. K.. Lekarz Orzecznik ZUS

w orzeczeniu z dnia 19 lipca 2016 roku ustalił, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy do 31 lipca 2017 roku oraz, że całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonej powstała po 16 roku życia. Komisja Lekarska ZUS, rozpatrując sprzeciw ubezpieczonej od orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS, w orzeczeniu z dnia 30 sierpnia 2016 roku ustaliła, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy do 31 lipca 2017 roku oraz, że całkowita niezdolność do pracy powstała po 16 roku życia.

Dowód: akta organu rentowego – wniosek o rentę socjalną k. 1, decyzja o przyznaniu renty socjalnej k. 13, wyrok Sądu Okręgowego z dnia 12 lipca 2004 roku k. 26, wniosek o rentę rodzinną k. 1-6, orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS i Komisji Lekarskiej ZUS k. 16-17.

Ubezpieczona nie ma zawodu – naukę przerwała w I klasie szkoły zawodowej. Ubezpieczona podejmowała próby dorywczego zatrudnienia, jednak z uwagi na problem z chorobą alkoholową nie była w stanie utrzymać pracy dłużej niż przez kilka dni. Ubezpieczona zaczęła spożywać alkohol po

8 klasie szkoły podstawowej. U ubezpieczonej rozpoznano: organiczne zaburzenia nastroju i osobowości u osoby upośledzonej umysłowo w stopniu lekkim, zespół uzależnienia od alkoholu oraz przebytą halucynozę alkoholową. Ubezpieczona jest całkowicie trwale niezdolna do pracy od dnia złożenia wniosku o rentę rodzinną, tj. od 24 lutego 2016 roku. Przebieg zaburzeń u ubezpieczonej ma charakter przewlekły, w czasie ulegało natomiast zmianie nasilenie poszczególnych objawów. Biorąc pod uwagę obraz kliniczny zaburzeń, nasilenie i częstość objawów, dotychczasowy przebieg choroby, obecny stan zdrowia – nastąpiło istotne pogorszenie funkcjonowania. Ubezpieczona w okresie dorastania została zakwalifikowana do kształcenia specjalnego. Jak wynika z dokumentacji orzeczniczej PPP w K. pedagog stwierdził, że rozwój intelektualny kształtuje się na pograniczu pośledzenia umysłowego stopnia lekkiego i umiarkowanego. Stwierdzono także, że występują u niej zaburzenia natury emocjonalnej oraz wskazano na zasadność zmiany trybu kształcenia oraz konsultację w Poradni Zdrowia Psychicznego. Ubezpieczona była pod opieką (...) Przychodni Zdrowia Psychicznego w B. z rozpoznaniem: upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim na pograniczu umiarkowanego oraz moczenie nocne. Ubezpieczona została zarejestrowana w dniu 9 lipca 1998 roku.

Występujące u ubezpieczonej – już w okresie dorastania – problemy natury psychicznej spowodowały niepowodzenie w osiągnięciu oczekiwanego poziomu kompetencji społecznych i w znacznym stopniu ograniczały społeczne dostosowanie zawodowe ubezpieczonej. U ubezpieczonej od dzieciństwa istniała niepełnosprawność intelektualna (upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, pogranicze umiarkowanego). W związku z tym, że w przypadku chorób układu nerwowego wieku rozwojowego podstawowym wyznacznikiem niezdolności do pracy jest poziom przystosowania

w środowisku społecznym ze szczególnym uwzględnieniem aktywności zawodowej, biegli stwierdzili, że ubezpieczona nigdy nie była zdolna do regularnego wykonywania zatrudnienia w celu osiągnięcia wynagrodzenia na otwartym rynku pracy.

Problemy w ocenie stopnia niezdolności do pracy ubezpieczonej w 16 roku życia w postępowaniu diagnostyczno-orzeczniczym wynikają

z wielu czynników. Symptomy utraty sprawności organizmu w okresie rozwojowym, będące predyktorami przyszłej niezdolności do podjęcia

i utrzymania zatrudnienia, ustalane są hipotetycznie. Na moment rozwojowy do 16 roku życia trudno jest przesądzić o ostatecznym potencjale przystosowawczym w dorosłości np. w aspekcie zatrudnienia – ani w sensie pozytywnym, ani negatywnym. Z socjalno-medycznego punktu widzenia biegli sądowi nie wykluczają istnienia niezdolności do zarobkowania (wystąpienia niezdolności do jakiegokolwiek pracy zarobkowej), gdy występuje możliwość ograniczonego uczestnictwa w życiu zawodowym, stąd orzeczona całkowita niezdolność do pracy przed 16 rokiem życia. W opinii biegłych występujące u ubezpieczonej ograniczenia dotyczące zatrudnienia wskazywały na brak możliwości aktywizacji zawodowej w ramach otwartego rynku pracy (w standardowych warunkach i wymaganiach pracy zarobkowej). U ubezpieczonej stwierdzono obniżony poziom funkcjonowania poznawczego. Osoby z takim deficytem funkcji poznawczych są zwykle potencjalnie zdolne do pracy wymagającej raczej praktycznych niż szkolnych umiejętności.

W określonych warunkach społeczno-kulturowych niepełnosprawność intelektualna mogła początkowo nie ograniczać w znacznym stopniu zdolności do zatrudnienia. Jednak stopniowo narastające trudności emocjonalne i behawioralne powodowały u ubezpieczonej niezdolność do radzenia sobie w efektywnym pełnieniu ról społeczno-zawodowych.

U ubezpieczonej obserwuje się trwale deficyty poznawcze oraz zaburzenia

w sferze afektywno-behawioralnej. Powodują one znaczne trudności

w organizowaniu codziennego toku zajęć, w zakresie współpracy, motywacji oraz wykonywaniu i wydajności pracy.

Obniżony poziom funkcjonowania intelektualnego jest tylko jednym z aspektów upośledzenia umysłowego. Konieczna jest również ocena umiejętności społecznych i adaptacyjnych, ale także dokładna ocena możliwości edukacyjnych i zawodowych. Zawsze należy uwzględnić zaburzenia współwystępujące. W diagnozowaniu niepełnosprawności intelektualnej wykorzystanie testów badających poziom intelektualny jest niewystarczające. Ich wyniki opisują niepełnosprawność intelektualną bez uwzględnienia poziomu funkcjonowania adaptacyjnego danej osoby. Jest to szczególnie istotne w ocenie zdolności do pracy. Funkcjonowanie obejmuje 3 obszary: sferę koncepcyjną (zdolności i umiejętności w zakresie języka, czytania, pisanie, matematyki, myślenia, wiedzy i pamięci), sferę społeczną (zdolności komunikacyjne, zawierania

i podtrzymywania kontaktów społecznych) oraz sferę praktyczną (samodzielność w opiece osobistej, odpowiedzialność w pracy, umiejętność gospodarowania pieniędzmi, organizowanie zadań szkolnych i związanych z pracą). W ocenie kompleksowej należy każdorazowo uwzględnić deficyty

w funkcjonowaniu adaptacyjnym, ponieważ to one wpływają na osobistą niezależność oraz w znaczącym stopniu odpowiadają za problemy

z wypełnianiem standardów rozwojowych i socjokulturowych oraz determinują to, jak osoba z niepełnosprawnością intelektualną radzi sobie

z codziennymi zadaniami. Możliwości, w zakresie funkcjonowania ubezpieczonej w środowisku uwzględnione zostały w orzeczeniu z dnia

30 marca 2001 roku wydanym przez (...) Zespół ds. Orzekania

o Niepełnosprawności. Ubezpieczona została zaliczona do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym – kod P, z uwzględnieniem, że orzeczony stopień niepełnosprawności datuje się przed 16 rokiem życia. Wskazania dotyczące rehabilitacji obejmowały zapis: praca w warunkach specjalnych. Zdaniem biegłych sądowych podjęcie takiej decyzji orzeczniczej wskazuje na znacznie ograniczone możliwości funkcjonowania ubezpieczonej

w środowisku, ze względu na występujące u niej deficyty i zmniejszone zdolności przystosowawcze.

Dowód: akta sądowe – opinia zespołu biegłych sądowych k. 105-107, zeznania świadka M. K. zapis AV na płycie CD k. 167, zeznania biegłej dr n. med. J. S. zapis AV na płycie CD k. 167.

Do opinii biegłych organ rentowy wniósł zastrzeżenia wskazując, że nie podziela opinii w części dotyczącej daty powstania całkowitej niezdolności do pracy. W ocenie organu rentowego brak podstaw do orzeczenia, że całkowita niezdolność stwierdzona u ubezpieczonej powstała przed 16 rokiem życia. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczona uczęszczała do szkoły zwykłej, naukę przerwała w I klasie szkoły zawodowej, a podczas praktyk pracowała jako

kucharz. Następnie, ubezpieczona przepracowała kilka lat przy wydawaniu posiłków, co w ocenie organu rentowego przeczy temu, że w tym okresie ubezpieczona była całkowicie niezdolna do pracy. Ponadto, przed 16 rokiem życia nie występowały wtedy jeszcze zaburzenia psychotyczne oraz głęboka degradacja społeczna w przebiegu wieloletniego zespołu zależności alkoholowej. Do opinii biegłych zastrzeżenia wniosła także zainteresowana M. K. (reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika) wskazując, iż istnieje rozbieżność między opinią biegłych a opinią Komisji Lekarskiej ZUS, która w ocenie zainteresowanej uzasadnia przeprowadzenie dowodu z kolejnej opinii na okoliczności związane z powstaniem niezdolności do pracy G. K..

Na rozprawie w dniu 28 maja 2019 roku biegła sądowa z dziedziny psychiatrii dr n. med. J. S. (2) wyjaśniła, że w przypadku ubezpieczonej występuje psychodegradacja związana z pićm alkoholu, która nakłada się na pierwotne deficyty intelektualne, czyli na zaburzenia powstałe od dzieciństwa. Biegli sądowi zapoznali się z dokumentacją zebraną w aktach sprawy sprzed 20 lat i biorąc jej treść pod uwagę zacytowali ją w swojej pisemnej opinii. W oparciu o dokument badania z 1998 roku (kiedy ubezpieczona nie miała jeszcze 16 lat) biegli stwierdzili u ubezpieczonej zaburzenia neurorozwojowe. Ubezpieczona uczęszczała do szkoły zawodowej przed ukończeniem 16 roku życia, ale została stamtąd usunięta.

W dokumentacji z 9 lipca 1998 roku znajduje się opis stanu psychicznego ubezpieczonej i już wtedy zastosowano wobec niej farmakoterapię. Nieradzenie sobie z codziennością mogło spowodować, że już wtedy sięgała po alkohol. Biegła sądowa stanowczo stwierdziła, że niezdolność do pracy ubezpieczonej powstała przed 16 rokiem życia z powodu niesprawności intelektualnej oraz współistniejących zaburzeń emocjonalnych. Zaburzenia zachowań i emocji u ubezpieczonej występowały w takim stopniu, że już wtedy powodowały całkowitą niezdolność do pracy. Z dokumentacji wynika, że ubezpieczona nie była zdolna do pełnienia roli ucznia, mimo wsparcia psychologicznego i pedagogicznego. Ubezpieczona następnie piła alkohol i nie leczyła się. Praca w przypadku ubezpieczonej mogłaby być traktowana jako forma rehabilitacji społeczno-zawodowej (zakład aktywności zawodowej, nawet z drobnym zarobkowaniem). Ubezpieczona nie była zdolna do regularnego zatrudnienia. Definicja umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (który został stwierdzony u ubezpieczonej w 2001 roku przez (...)Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności) zakłada całkowitą niezdolność do pracy lub pracę wyłącznie w warunkach chronionych. Ubezpieczona próbowała podejmować zatrudnienie, ale te próby były krótkotrwałe – ubezpieczona nigdy nie utrzymała tego zatrudnienia w dłuższym okresie. Ubezpieczonej nie udało się nawet utrzymać roli ucznia i zdobyć zawodu.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dowód z opinii zespołu biegłych sądowych: specjalisty medycyny pracy, psychologa i psychiatry. Sąd w całości podzielił wnioski zawarte w opinii tych biegłych, ponieważ były uzasadnione, spójne i logiczne. Podstawą do wydania opinii i wysnucia wniosków były: przeprowadzone badanie przedmiotowe oraz dokumentacja zgromadzona w aktach sprawy, w tym dokumentacja medyczna, a także wywiad od ubezpieczonej. Wszystkie ograniczenia wynikające z przebiegu procesu chorobowego zostały uwzględnione. Biegli są doświadczonymi specjalistami z dziedzin medycyny adekwatnych do schorzeń ubezpieczonej. Wobec tego rzetelność opinii nie budzi żadnych wątpliwości. Podkreślenia wymaga, że biegli dysponowali dodatkowym materiałem dowodowym w postaci: opinii sądowych psychiatryczno-psychologicznych sporządzonych dla potrzeb postępowania o ubezwłasnowolnienie, postępowania w przedmiocie umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym bez zgody G. K. oraz postępowania dotyczącego ustalenia zdolności do prawidłowego sprawowania władzy rodzicielskiej w stosunku do swojej 11-letniej córki K., a także historii choroby w NZOZ Poradni Zdrowia Psychicznego. Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom strony (uczestniczki postępowania) M. K., ponieważ były spójne, logiczne i zgodne z pozostałym materiałem dowodowym).

Odwołanie ubezpieczonej zasługiwało na uwzględnienie. Kwestią sporną w niniejszej sprawie była kwestia spełnienia przesłanek do nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu przez ubezpieczoną G. K., a w szczególności kwestia ustalenia daty powstania całkowitej niezdolności do pracy tej osoby.

Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018r., poz.1270) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. W myśl art. 68 ust. 1 tej ustawy dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Przepis art. 12 ww. ustawy stanowi, iż niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Stosownie zaś do treści art. 13 ust. 1 ww. ustawy przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia lub rehabilitacji; możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Niezdolność do pracy orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat, z tym zastrzeżeniem, że niezdolność do pracy orzeka się na okres dłuższy niż 5 lat, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu (art. 13 ust. 2 i ust. 3 ww. ustawy).

Sąd Okręgowy na wstępie wskazuje, że ojciec ubezpieczonej był uprawniony do emerytury w chwili swojej śmierci. Biorąc pod uwagę, że ubezpieczona w chwili składania wniosku o rentę rodzinną miała (...) lata, ustaleniu w przedmiotowym postępowaniu podlegała kwestia, czy ubezpieczona stała się całkowicie niezdolna do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolna do pracy do ukończenia 16 lat.

Ocena istnienia niezdolności do pracy i jej stopnia, a co za tym idzie również weryfikacja orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników, należy do kategorii okoliczności, których stwierdzenie wymaga wiadomości specjalnych, co czyni koniecznym przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych z zakresu odpowiednich specjalności medycznych i z tych względów na podstawie art. 278 K.p.c. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii zespołu biegłych sądowych, w skład którego wchodził: psycholog, psychiatra oraz specjalista medycyny pracy. Opinia biegłych sądowych podlega swobodnej ocenie sądu na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. Sąd, uwzględniając materiał dowodowy zebrany w toku postępowania dokonuje oceny, czy biegły w świetle tego materiału w sposób logiczny przedstawił w opinii tok swojego rozumowania prowadzący do sformułowania niesprzecznych wniosków końcowych. Ponadto, Sąd dokonuje oceny i analizy opinii co do jej fachowości i rzetelności. Jak już wskazano wyżej, Sąd Okręgowy w całości podzielił wnioski wynikające z opinii biegłych, ponieważ biegli w sposób jednoznaczny i rzeczowy wyjaśnili z jakich powodów ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy oraz stanowczo wskazali, iż całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonego powstała przed 16 rokiem życia.

Ubezpieczona G. K. od dzieciństwa jest upośledzona w stopniu lekkim na pograniczu umiarkowanego, co zostało stwierdzone podczas leczenia w (...)Przychodni Zdrowia Psychicznego

w B.. Ubezpieczona pozostawała pod opieką tej Przychodni od lipca 1998 roku. Już wówczas, w stanie psychicznym ubezpieczona była chwiejna emocjonalnie, miała obniżony intelekt i problemy adaptacyjne z podporządkowywaniem się wymogom współżycia społecznego. (...) Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności zaliczył ubezpieczoną do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności stwierdzając, że ten stopień niepełnosprawności datuje się od 16 roku życia. Jak wynika z wywiadu od ubezpieczonej (zawartego w opinii biegłych sądowych sporządzonej dla potrzeb niniejszego postępowania, ale także z opinii innych biegłych sądowych pochodzących z innych spraw sądowych), a także zeznań siostry M. K., ubezpieczona G. K. wcześniej zaczęła zmagać się z problemem alkoholowym. Ubezpieczonej nie udało się zdobyć zawodu, przerwała naukę w I klasie szkoły zawodowej. Ubezpieczona nie była nawet w stanie wypełnić roli ucznia. Ubezpieczona co prawda podejmowała próby wykonywania pracy w gastronomii jako pomoc w kuchni, ale nie udało jej się utrzymać tego zatrudnienia w dłuższym okresie – jak zeznała siostra ubezpieczonej, ubezpieczona nie umiała wykonać w restauracji i przychodziła (już na 3 dzień) pijana do pracy. niesprawność intelektualna oraz współistniejące zaburzenia emocjonalne spowodowały u ubezpieczonej całkowitą niezdolność do pracy, która powstała przed 16 rokiem życia. W ocenie Sądu Okręgowego w przypadku ubezpieczonej (w świetle ustalonych okoliczności i opinii biegłych sądowych) nie było możliwości aktywizacji zawodowej w ramach otwartego rynku pracy, na którym wymaga się przede wszystkim samodzielności, efektywności i różnych kwalifikacji (co do zasady wykraczających poza podstawowe umiejętności takie jak pisanie i liczenie – co dotyczy także podstawowych prac fizycznych). Sąd w całości podzielił wnioski biegłych, iż ubezpieczona utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy przed 16 rokiem życia. O zdolności do pracy nie mogą przesądzać incydentalne próby podejmowania zatrudnienia kończące się za każdym razem niepowodzeniem. Przekonujące jest w ocenie Sądu Okręgowego stanowisko biegłych, że poziom upośledzenia to też funkcjonowanie adaptacyjne obejmujące sfery koncepcyjną, społeczną i praktyczną, a nie tylko wynik testów badających poziom intelektualny. Jak wskazali biegli, w ocenie kompleksowej należy każdorazowo uwzględnić deficyty w funkcjonowaniu adaptacyjnym, ponieważ to one wpływają na osobistą niezależność oraz w znaczącym stopniu odpowiadają za problemy z wypełnianiem standardów rozwojowych i socjokulturowych oraz determinują to, jak osoba z niepełnosprawnością intelektualną radzi sobie z codziennymi zadaniami. Biegli w swojej opinii oraz biegła psychiatra na rozprawie szczegółowo odnieśli się do funkcjonowania adaptacyjnego ubezpieczonej w okresie przed 16 rokiem życia i w związku z tym Sąd Okręgowy uznał, że wniosek biegłych o powstaniu całkowitej niezdolności przed 16 rokiem życia jest uzasadniony. Reasumując, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie Sąd uznał, iż ubezpieczona jest trwale całkowicie niezdolna do pracy i ubezpieczona stała się całkowicie niezdolna do pracy przed 16 rokiem życia. Odnosząc się także do kwestii orzeczenia Sądu Okręgowego z dnia 12 lipca 2004 roku, w którym Sąd oddalił odwołanie ubezpieczonej G. K. od decyzji odmawiającej przyznania prawa do renty socjalnej, Sąd Okręgowy wskazuje, iż z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2014 roku sygn. akt I UK 52/14 (LEX nr 1532973) wynika, że prawomocność wyroku w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy nie ma bezterminowo wiążącego lub decydującego (przesądającego) waloru prawnego w procesie o inny rodzaj świadczenia rentowego, jakim jest renta rodzinna. Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż chodzi o zweryfikowanie istnienia stanu całkowitej niezdolności do pracy dla celów potencjalnego przysługiwania prawa do renty rodzinnej, co oznacza, że okoliczności istotne z punktu widzenia wcześniejszego prawomocnego negatywnego osądu innej sprawy (odwołania od negatywnej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy), nie mają charakteru "bezterminowej" prawomocności ani wiążąco przesądającego waloru prawnego lub dowodowego w innej sprawie o rentę rodzinną; wyrok może i powinien dotyczyć tylko tego, co w związku z podstawą sporu o inne świadczenie rentowe stanowiło wcześniej przedmiot rozstrzygnięcia (por. art. 366 k.p.c.). Inaczej rzecz ujmując, wcześniejszy negatywny prawomocny osąd sprawy o rentę z tytułu niezdolności do pracy nie zawsze wyklucza ustalenie prawa do renty rodzinnej, gdyby kolejne postępowanie dowodowe ujawniło przesłanki do ustalenia spornego prawa w nowej sprawie o rentę rodzinną. Oznacza to, że niepodważalnie potwierdzona od dzieciństwa całkowita niezdolność skarżącego do pracy powinna potencjalnie istnieć stale i nadal w dacie ubiegania się o sporne prawo do renty rodzinnej,

jednak bez przesądzającego negatywnego ustalenia wpływu okresowego braku (domniemania ustania) całkowitej niezdolności do pracy w tym spornym zakresie na podstawie okoliczności faktycznych i prawnych wynikających z prawomocnego wyroku wydanego w innej rodzajowo sprawie rentowej (o rentę z tytułu niezdolności do pracy). Sąd Okręgowy w całości podziela powyższe rozważania uznając, że pozostają one aktualne w odniesieniu do wcześniejszego prawomocnego wyroku w sprawie o rentę socjalną.

Mając na względzie powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. orzekł jak w punkcie I wyroku.

W punkcie II wyroku zgodnie z treścią art. 118a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd orzekł z urzędu o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zdaniem Sądu Okręgowego, w okolicznościach przedmiotowej sprawy brak jest podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, ponieważ biegli oceniając stan zdrowia ubezpieczonej w kontekście niezdolności do pracy i ustalenia daty jej powstania dysponowali znaczącym dodatkowym materiałem dowodowym. W takim stanie rzeczy - zdaniem Sądu - organ rentowy nie może ponosić odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

SSO Janusz Madej